

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra FRIGJORT (1896)

Citation: Schandorph, Sophus: "Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905", i Schandorph, Sophus: *Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905*, 1904-05, s. 350. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph08-shoot-idm140271715584320/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Vilhelm Vangs Studenteraar - Frigjort. - 1905

Mandler mere? Naa dog? Væ'sgo, min Unge! (Han bød hende af et stort Kræmmerhus, som han tog op af Lommen). Men hør Du, kan Du ikke i nogle Dage lade, som Du var hellig — bare for at gøre mig en Tjeneste? Hva' Du?

— Er Du bleven hellig, Bertel? Hvordan er det gaaet til?

— Jo, ser Du, min Unge, man er jo Forretningsmand. Jeg er sla't ind i en ny Branche, efter at det ramlede for Laurids. Saa maatte jeg jo igen gøre Konkurs. Jeg gør nu i alle Sorter af Brusimonader, Citronøl og andre Drikke uden Alkohol i. Ser Du, de hellige, de holder jo paa Maadehold i Drik — naa, saa ta'r de det jo ikke saa nøje med Kys i Smug og de deraf følgende Konsekvenser. Men naar man vil gøre Forretninger paa de Steder, hvor de hellige har Overtaget, saa maa man s'gu høre Prækener og synge Salmer. Man hører jo saa meget Sludder af al Slags, og det gør inte saa nøje med en Pølse i Slagteriden. Og der maa være noget i al den Rel'ion, de driver, for, det maa man lade dem, det er nogle durkdrevne Rævemikler i al Slags Handel, og den, der vil pudse dem, maa staa tidlig op. Ja, dygtige er de. Paa Forretningernes Boldgade ta'r jeg, Fa'en brodere mig, Hatten af for dem. Og det er jo især Fruentimmerne, man skal se at faa tyttet de tynde og søde Drikkevarer i, og de er jo spilhellige, saa en anden en maa jo ogsaa se at faa fat i Naaden og saadant noget. Og saa siger de jo her paa Egnen, at den gamle Kaptejn, som, saa at sige, har vristet Dig ud af Din Slægts Favn, hverken tror paa Gud eller Fanden. Men det er ka'ske Løgn — hva' Du?

Alma sagde med en vis Selvfølelse:

— Han har en højere Forestilling om det guddommelige, end alle Præster tilsammen.

— Det var Sateen! sagde Bertel, er han saa udspekuleret? Drikker I Vin i det Hus?

— Ja, hver Dag.

— Den var inte billig! Ja, naar jeg kommer uden for Afholdsdistrikterne, saa driver jeg Agentur for et Hus i søde Vine. De er meget prisbillige. Du kunde ikke lade et Ord falde derom? Hva' Du . . .? . . . Saa nu begynder de at synge Salmer! Vi maa der „ner“.

Han tog Alma ved Haanden, og mens han med ikke ringe Færdighed fløjtede Melodien til den Salme, der lød fra Grusgraven, trak han hende med.

Salmesangen var i fuld Gang. De samme aenlange Salmer,

som Alma saa ofte havde hørt! Hvor var hun kommen langt bort fra de i dem udtalte Stemninger! Ordene gled af hende som Vanddraaber paa Oljetøj. Bertel stemte i med en vældig Basbaryton, sang rigignok lidt falsk. Men det var han ikke ene om.

Broder og Søster sad sammen paa en Tue. Et godt Stykke fra dem, lidt højere til Vejrs, sad den kønne Lægprædikant med Fru Blunk.

Bertel benyttede en Pavse til at hviske til Alma:

— Den Jydebonde har ellers snuppet en god Bid. Hun er, Fa'en hakke mig, køn den krephaarede! Se hvor hun er fiks oprumpet!

Langt om længe besteg Lægprædikanten den med ungt Løv behængte Talerstol.

Det vilde være umuligt at gengive hans Foredrag. Det var et Potpourri af Bibelcitater, af Advarsler mod Djævelen, af underlige meningsløse Udbrud, ledsagede af Suk og Graad, alt i en ravjysk Dialekt, der blev komisk ved stundom at udtale Ordene bogstavret. Ikke Spor af Logik, Plan eller Sammenhæng!

Men Forsamlingens, navnlig Kvindernes Øjne hang ved ham, som sugede de Trøst og Frelse af hvert Ord i denne, tilsyneladende saa meningsløse Tale. Ved Suggestion fik Taleren mange til at græde, naar han græd, til at hæve Øjnene mod Himlen, til at sænke dem mod Jorden, til at løfte de foldede Hænder, naar han gjorde det.

Alma saa nu paa det som paa et fremmed Fænomen. Betragtninger som følgende paatvang sig hende:

— Dette er ikke Løgn og Hykleri! Doktor Skov gør disse Mennesker Uret. Det er en dunkel Drift mod Aand, der stræber at flyve med de af Uvidenhed stækkede Vinger. Havde de blot Læger i Stedet for Kvaksalvere! I disse Øjne er der en Art hellig Længsel, en Søgen mod det hedste og højeste. Men blind leder blind.

Og da Prædikanten en Gang sagde:

— Af Hjærtets inderste Dyb raaber jeg til Dig, o Herre, frels min Sjæl ved Dit Blod!

følte den unge Pige, at dette Raab virkelig kom fra et — i det mindste i dette Øjeblik — bedrøvet Hjærte, fra en knust Sjæl.

Bertel hviskede:

— Han har lært Tagene, den sorte Jydepotte! Se, hvor Fruentimmerne glør paa ham. Naa, han er jo ogsaa fra Først-